

T e k i n t e t e s K a r i é r t e k e z l e t !

A. n. kir. belügyminiszter ur az egyetemi szociális tanfolyamokról szóló 4150/1942. M.E. számú rendelet 4. §-ában nyert felhatalmazás alapján szerkesztett tanfolyamtervezetet oly későn küldte meg karunk tagjainak, hogy csak most foglalkozhatik a kar a szabályzat kritikájával.

Ugy gondolom, hogy ezt a kritikát a Karnak nagy körültekintéssel s lelkiismeretes meggondolással kell gyakorolnia, mert a tervezet jelenlegi formájában igen mélyen vág bele a kar jogos érdekeibe egyrészt, s másrészt szervezetében súlyos fogalmazási hibákat tartalmaz.

A hivatkozott M.E.-i rendelet négy, két jogi és két közgazdaságtudományi kar mellett állítja fel ezt a tanfolyamot, amely jellegét tekintve kétségtelenül szaktanfolyam, vagyis bizonyos hivatásszerű tevékenységnek gyakorlására szükséges szakismereteket tanít, avval a hatással, hogy aki " tagozatait " sikerrel látogatta, megfelelő vizsgálat után képesítő bizonyítványt kap, amelynek megszerzése nélkül a hivatkozott M.E. rendeletben felsorolt közigazgatási állásokra nem alkalmazható.

Ezek az állások eddig /: lsd. a 7000/1940. számú B.M. rendeletet :/ jogvégzettséghez vagy karunk közigazgatási osztálya végzéséhez voltak kötve. Következik ebből /: s ez vonatkozik a szociális tanfolyam két első tagozatára :/, hogy e tagozatok tanrednjében, amennyiben abba felvételtek, törölendők az olyan tárgyak, amelyeket a jogi karokon valamint karunk közigazgatási osztályán legalább is oly terjedelemben tanítanak, amint azt a tanfolyam szervezeti szabályzattervezete taníttatni kívánja. Továbbá, tekintve a jogvégzeteknek és a kari közigazgatási osztály végzettjeinek szociális problémák terén már is szerzett alapismereteit, sok más tantárgy megfelelően összevonandó, vagy snükebb keretek közt előadandó volna. Ennélfogva teljesen elhagyandók a közgazdaságtan,

a politika /: közigazgatástan :/, a közigazgatási szervezet és eljárás, a peres és perenkívüli eljárás és a statisztikai módszere című tantárgyak. A társadalontan, bevezetés a társadalompolitikába és bevezetés a szervezattanba című tantárgyakat összevonni kellene, de egyuttal kiegészíteni a következőkkel. Világos, hogy a szociális jellegű közigazgatási feladatok, a úgy hiszem, hogy a tanfolyam hallgatói ezeket a feladatokat lesznek hivatva megoldani, kizáróan az u.n. kisemberek érdekeinek felkarolására és bajaik orvoslására vonatkoznak. Anennyiben eléggé nem ismerkedett meg a jogvégzett s karunk közigazgatási osztályának végzettje ezekkel a feladatokkal, úgy kiegészítésül a falusi, kisvárosi és nagyvárosi kisemberek életviszonyainak és védelemre szorulásának konlexumai volnának előadandók mindenek előtt a mezőgazdasági, házi ipari és kereskedelmi ismeretek, s a faluvezetés és falupolitika és a néprajzi helyett. Az előadandó anyagot a következő syllabussal jellemezném: a jelenkori falusi kisbirtokos osztálynak, valamint a falusi kiskereskedők, kézművesek, napszámosok, kubikosok stb, a közép- és nagybirtokon alkalmazott béresek stb. osztályainak, azután a városi kisiparosok, alkalmi munkások, kiskereskedők, a közép- és nagyüzemekben foglalkoztatott munkások osztályainak s végül mindenütt az országban a házi cselédségnek keletkezése és jelenlegi helyzete. Címe volna talán: Magyarország jelenkori szociális viszonyainak keletkezése /: 1715 óta :/ és leírása. Ennek a tárgynak megfelelő tanítása pótolná különben a faluvezetés és falupolitika című tantárgyat is. A többi jogi ismeretet /: nagánjog, büntetőjog :/ helyett egy tantárgyat ajánlok: Jogrendszerünk szociális vonatkozásai. Összevonandó volna végül a lélektan stb. a bánásmód stb. és az iskolaszervezattan, megfelelő syllabussal ellátandó tantárgyba, amelynek címe volna: Lélek- és neveléstan.

Meg akarom röviden indokolni azt, hogy miért fektetek súlyt a szociális gondozásra szoruló osztályok keletkezésének a történetére. Meggyőződésem az, hogy ezeknek az osztályoknak mai helyzetét, különösen e helyzet létrejöttének okait fel nem ismerheti az, aki ezeknek az osztályoknak ujkori történetét nem ismeri. Falun a III. Károly és Mária Terézia korabeli telepítés, a Mária Terézia-féle urbánrendezés, a földesuri jog és annak gyakorlata, a jobbágság sorsával foglalkozó törvényhozás és közigazgatás a XVIII. századtól a mai napig, mély nyomatokat hagytak

a falu népe szociális arculatában, a városi népességnél céhrendszer, céhszabályozás és a céhek eltörlése, a modern kereskedelmi jog keletkezése és fokozatos megvalósítása, a városi közigazgatás történelmi fejlődése és a városi önkormányzat váltakozó fejlődése szintén jellemzően alakítja ki a városi alsóbb osztályok életviszonyait. Idevágóan ebbe a történelmi áttekintésbe felveendő volna még a bel- és a külvándorlások története hazánkban, mely adatkör szintén a lehető legvégzetesebben befolyásolja a mai városi és falusi viszonyok kialakulását.

Ezek után a következő előadási program maradna:

1./ Lélektan, / stb./, bánásmód /stb./ iskolaszervezet-
tan /stb/, a tervezet 1., 2. és 13. sz. tantárgya.

2./ Társadalontani és társadalompolitikai bevezetés /: a
tervezet 3., 8. és 12. számú tantárgya.:/

3./ A tervezet 9. számú tárgya változatlanul.

4./ Jogrendszerünk szociális vonatkozásai /: a tervezet
10. és 12. sz. tantárgya.:/

5./ Magyarország szociális viszonyainak keletkezése és
leírása. /: a tervezet 5., 14., 15., 16., 17., és 19., sz. tantárgya.:/

Pótlás nélkül elmaradnának a 4., 6., 7. és 11. számú
tárgyak.

A szemináriumok és gyakorlatok anyaga változatlanul meghagyható volna.

Nem hallgatható el, hogy ez a tantárgyösszevonás és megrostálás keresztülvitele karunk szempontjából azért is vitális érdekű, mert a tanterv jelenlegi rendjének meghagyása, szinte teljesen elsorvasztaná közigazgatási osztályunkat. Annak a jogásznak a képesítése, t. i., aki ezt a tanfolyamot kellően meglátogatta és az előírt vizsgát letette, karunktól távolállók, vagy épenséggel karunk ismert ellenfelei szemében idővel teljesen egyen-
taguvá válik a mi közigazgatási osztályunk végzettjeinek képesité-
sével és kétségtelen, hogy a jogászok, ezután még sokkal nagyobb ter-
jedelemben, mint eddig, szorítják ki a mi hallgatóinkat a közigaz-
gatási pályáról. A jogi fakultásokon már tanítanak olyan tárgyakat,
amelyeket a közigazgatási osztály tantervéből vettek át. Eddig csak

kevésszámú tantárgyunkról volt szó. Ezentul a szociális tanfolyam első tagozatában három féléven keresztül sok olyan tárgyat tanítanak, amely vagy azonos osztályunk tárgyaival, vagy amelynek anyaga hasonló más tantárgyunk anyagához. Így feltétlenül bekövetkezik az, hogy az a jogász, aki a szociális tanfolyamot sikeresen elvégezte, nemcsak egyenértékű, hanem még értékeőbb képesítést is szerez az illetékes körök tagjai szemében, mint a mi osztályunk szerény hallgatói még akkor is, ha ők is elvégezték volna ezt a tanfolyamot.

Méltóztassék így a kar vitális érdekeinek megóvása céljából ezen tiszteletteljes javaslatomat megfontolás és megvitatás tárgyává tenni.

Budapest. 1942. szeptember hó 10.

M. Kovács

e. i. dékán.